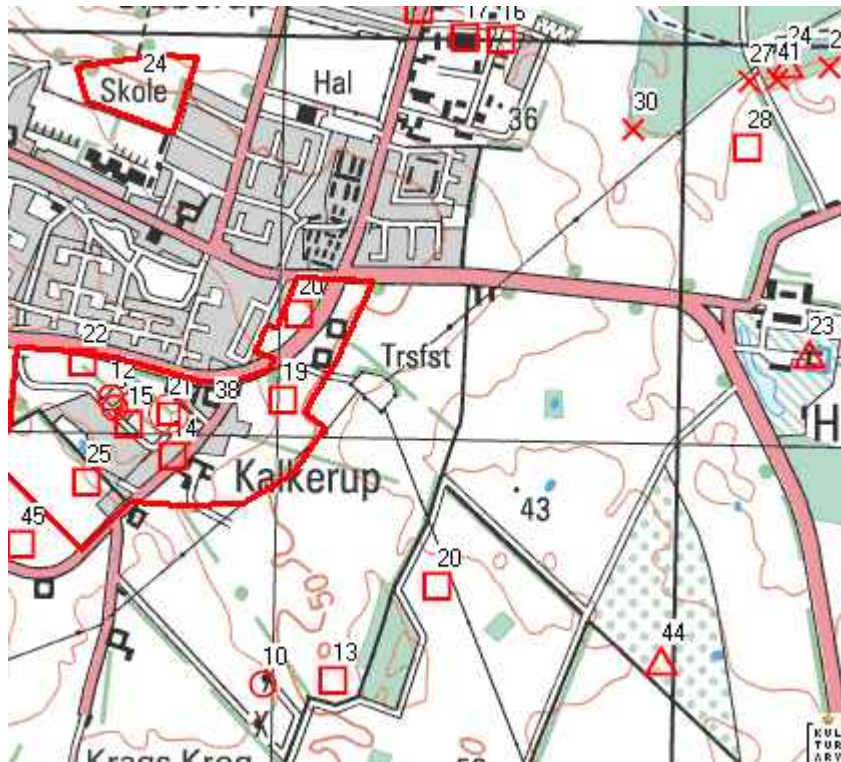

Holmegård Vest

Prøvegravningsrapport (skovrejsning)

J.nr. NÆM 2006:144; KUAS 2003-2124-0124

Næstved Museum 2006

Holmegård Vest

Prøvegravningsrapport (skovrejsning)

J.nr. NÆM 2006:144: KUAS 2003-2124-0124

05.04.02; Holme-Olstrup Sogn, Hammer Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø)

Matr.nr. 1a m.fl., Holmegaard Hgd.

Forundersøgelse forud for skovrejsning med dybdepløjning. Ved den meget begrænsede undersøgelse fremkom kun få anlægsspor af kulturhistorisk interesse (kogestensgruber og andre gruber), hovedparten på arealet nord for Holmegaardsvej.

Undersøgelsens baggrund

Næstved Museum ønskede at foretage en arkæologisk forundersøgelse af skovrejsningsarealet på baggrund af følgende vurdering:

... Det kommende skovrejsningsareal ligger kun få hundrede meter øst for Kulturarvsarealet ved Kalkerup, der er karakteriseret ved et stort antal bebyggelsesspor og gravhøje fra bronze- og jernalder. Også fra landskabet omkring findes arkæologiske spor i temmelig stort omfang, således er der indenfor skovrejsningsarealet mod syd tidligere udgravet dele af en bosættelse fra yngre jernalder og vikingetid med hustomter og kulturlag bevaret (sb. 05.04.02-20) ligesom arealet mod nord nærmer sig rækken af stenalderbosættelser nær bredden af Holmegaards Mose.

Undersøgelsen blev gennemført med midler fra Kulturarvsstyrelsen suppleret med Næstved Museums egen undersøgelseskonto. Der var imidlertid kun meget stærkt begrænsede midler til rådighed til forundersøgelsen, og kun ganske få procentdele af arealet kunne derfor undersøges. Søgegrøfterne blev derfor udlagt mod de mest oplagte dele af arealet, og undersøgelsen kan på ingen måde opfattes som en fuldstændig forundersøgelse, der giver et tilstrækkeligt billede af de arkæologiske forhold på arealet.

Forundersøgelsen blev udført i perioden 26. til 30. oktober af BA Kim Christoffersen, Næstved Museum. Maskinfører var Flemming fra HedeDanmark. Ansvarlig leder var museumsinspektør Thomas Roland, Næstved Museum og som lodsejer stod Christian Danneskiold Lassen, Rødebrovej 2, Holmegaard, 4684 Holmegaard.

Topografi

Det undersøgte areal er angivet til 9,54 ha og fordeler sig som et ca. 800 m langt og 40 m bredt læbælte langs markskel lige øst for Fensmark By. Syd for Holmegårdsvej forløber læbæltet langs et fredet stendige, nord for Holmegaardsvej forløber læbæltet langs parcelhusbebyggelse. Det undersøgte areal henlå på tidspunktet for undersøgelsen som dyrket mark med vintersæd.

I syd tog læbæltet udgangspunkt ved Rørlungen Skov på Rørlungsmarken. Her fra falder arealet mod lavning mellem Rørlungsmarken og Smedemarken. Herefter stiger arealet på Smedemarken op mod Holmegaardsvej. Nord for Holmegårdsvej forløber læbæltet på et plateau med vid udsigt mod øst, hvorefter arealet igen falder mod nord og afsluttes ved parcelhusbebyggelse.

Undergrunden bestod overvejende af sandblandet ler i gule og brune nuancer. Overjordens tykkelse varierede fra 20-40 cm og bestod af leret muld.

Metode

Der blev anvendt rendegraver med planérskovl til at trække mulden af under overvågning. Der blev i alt udlagt 6 prøvegrøfter i retning S-N (dvs. i læbæltets forløb) med 2 prøvegrøfter i forlængelse af hinanden på hver af de 3 berørte marker. Prøvegrøfterne var af 1,80 m bredde (skovlbredde) og forskellig længde (op til 75 m).

På grund af den begrænsede tid blev undersøgelsen koncentreret om de mest oplagte dele af arealet, dvs. nær tidligere fund og på de højere liggende dele af arealet.

De fremkomne fyldskift (A1-A10) blev alle snittet og beskrevet, men ikke tegnet. Grøfter og anlæg blev indmålt med håndholdt GPS (punkterne LMK 319-343), en mindre unøjagtighed må følges påregnes. Grøfter blev indmålt langs vestre profil, anlæg med et punkt i midten.

Undersøgelsens resultater

Undersøgelsens resultater må betegnes som meget sparsomme. Dette skal ses i lyset af de meget få procentdele af arealet, det var muligt at undersøge med de tildelte midler.

Der fremkom i alt 10 anlæg, hvoraf de 9 fremkom på arealet nord for Holmegårdsvej. I den nordlige ende af grøft 1 fandtes en dumpning af store sten ca. 1 m dyb, men uden oldtidsspor. I grøft 2 fremkom en mulig affaldsgrube (A1) og i grøft 5 en kogestensgrube (A2). De øvrige anlæg (alle i grøft 6) var usignifikante nedgravninger, nogen med svage spor af trækul/trækulsnister. Der fremkom ingen genstandsfund.

Næstved Museum betragter hermed forundersøgelsen for afsluttet, men på grund af undersøgelsens sporadiske karakter, vil museet gerne orienteres umiddelbart efter dybdepløjningen har fundet sted, så arealet atter kan gennemgås og eventuelle forhistoriske spor registreres.

17 XI 2006
Næstved Museum

Kim Christoffersen

Anlægsliste og beskrivelse af grøfter

Grøft 1

Muldlag: Mørk, gråbrun, leret muld, 20-25 cm.

Undergrund: Gulbrunt undergrundssand og sandblandet ler.

I sydlig ende af grøft ses moderne nedgravningstracé i vestre side af grøften.

I nordre ende af grøften ses dumpning af store sten, men ingen oldtidsspor (LMK 320).

Grøft: LMK 319 og 321

Grøft 2

Muldlag: Mørk, gråbrun leret muld, ca. 25 cm.

Undergrund: Leret undergrundssand i vekslende brune og gule nuancer.

I sydlig ende af grøft ses lidt diffuse trækulspletter. Endvidere ses et afgrænset, muldet område, formentlig naturligt (LMK 325-326).

Grøft: LMK 322 og 324

A1 Affaldsgrube?

Anlæg 70x170 cm. Største dybde 30 cm.

Fyld: Gråbrunt, let muldet sand.

Der ses lidt sortsvedne sten. Trækul partielt i top og bund.

Undergrund: Brungult undergrundssand. LMK 323

Grøft 3

Muldlag: Mørk, gråbrun, leret muld, 20-25 cm.

Undergrund: Brungult, leret og let leret sand. LMK 327 og 328

Grøft 4

Muldlag: Mørk, gråbrun, leret muld, 25 cm.

Undergrund: Vekslende, sand eller ler i gule og brune nuancer.

LMK 329 og 330

Grøft 5

Muldlag: Mørk, gråbrun, leret muld,

30-35 cm.

Undergrund: Gulbrunt/brungult, sandblandet ler.

Sydligt i grøften ses dyregang med lidt trækul og brændt ler.

LMK 331 og 337

A2 Kogestensgrube

Anlæg 45x45 cm. Største dybde 23 cm.

Fyld: Mørk, gråbrun, leret, sandet og sodet muld. Sort- og skørbrændte sten op til Ø 10 cm.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler. LMK 332

A3 Nedgravning?

Anlæg der kommer ud fra østre profil, 115x125 cm. Største dybde 12 cm.

Fyld: Gråbrun leret muld, heterogen.

Trækulsnister.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler. LMK 333

A4 Nedgravning?

Uregelmæssigt anlæg, der fortsætter ind grøftvæg, 110x150 cm. Største dybde 30 cm.

Fyld: Gråbrun, leret muld med trækulsnister.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler. LMK 334

A5 Nedgravning?

Anlæg der kommer ud fra østre profil, 70x60 cm. Største dybde 10 cm.

Fyld: Mørk, gråbrun, leret muld, heterogen. Trækulsnister.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler. LMK 335

A6 Nedgravning?

Aflangt muldet anlæg 230x50 cm.

Største dybde 15 cm.

Ligger skråt i grøften SV-NØ. Kunne ligne hegnsgrøft.

Fyld: Gråbrun, leret muld. Svage spor

af trækul og brændt ler.
LMK 336

Grøft 6

Muldlag: Mørk, gråbrun, leret muld,
35-40 cm.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.
LMK 338 og 343

A7 Nedgravning?

Halvrundt anlæg, der kommer fortsætter ind i
østre profil, 135x90 cm. Største dybde
36 cm.

Fyld: Gråbrun, leret muld, heterogen.

Svage spor af trækul.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.
LMK 339

A8 Nedgravning/natur?

Anlæg der kommer ud fra østre profil,

80x53 cm. Største dybde 20 cm.

Fyld: Gråbrun, leret og sandet muld

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.
LMK 340

A9 Nedgravning/natur?

Muldet anlæg, 40x80 cm. Største dybde
10 cm.

Fyld: Gråbrun, leret og sandet muld.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.
LMK 341

A10 Nedgravning?

Muldet anlæg, 70x100 cm.

Største dybde 20 cm.

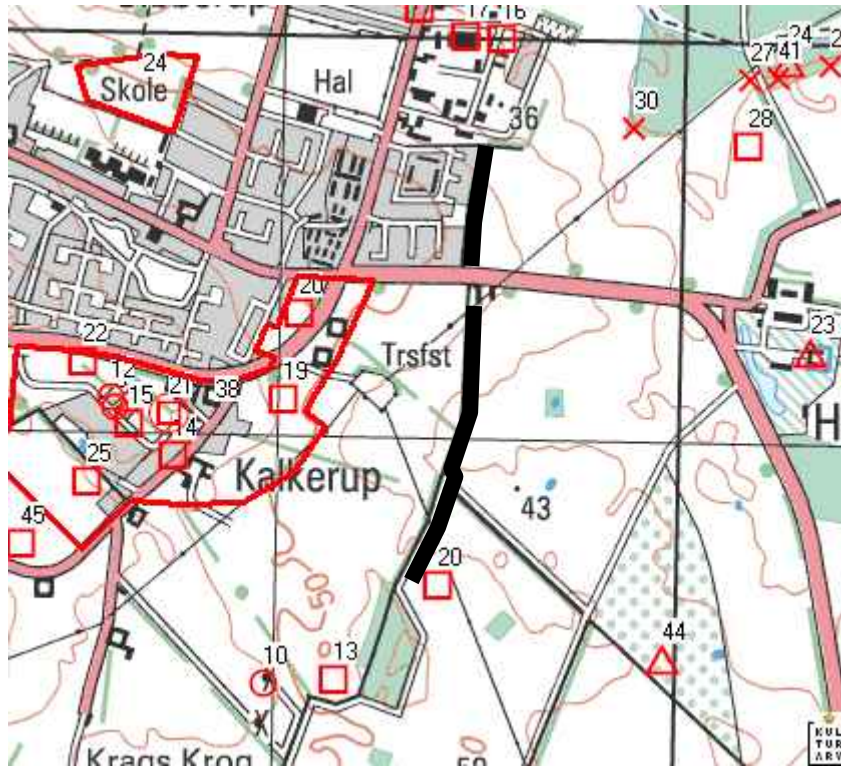
Fyld: Gråbrun, muldet og sandet ler,
heterogent.

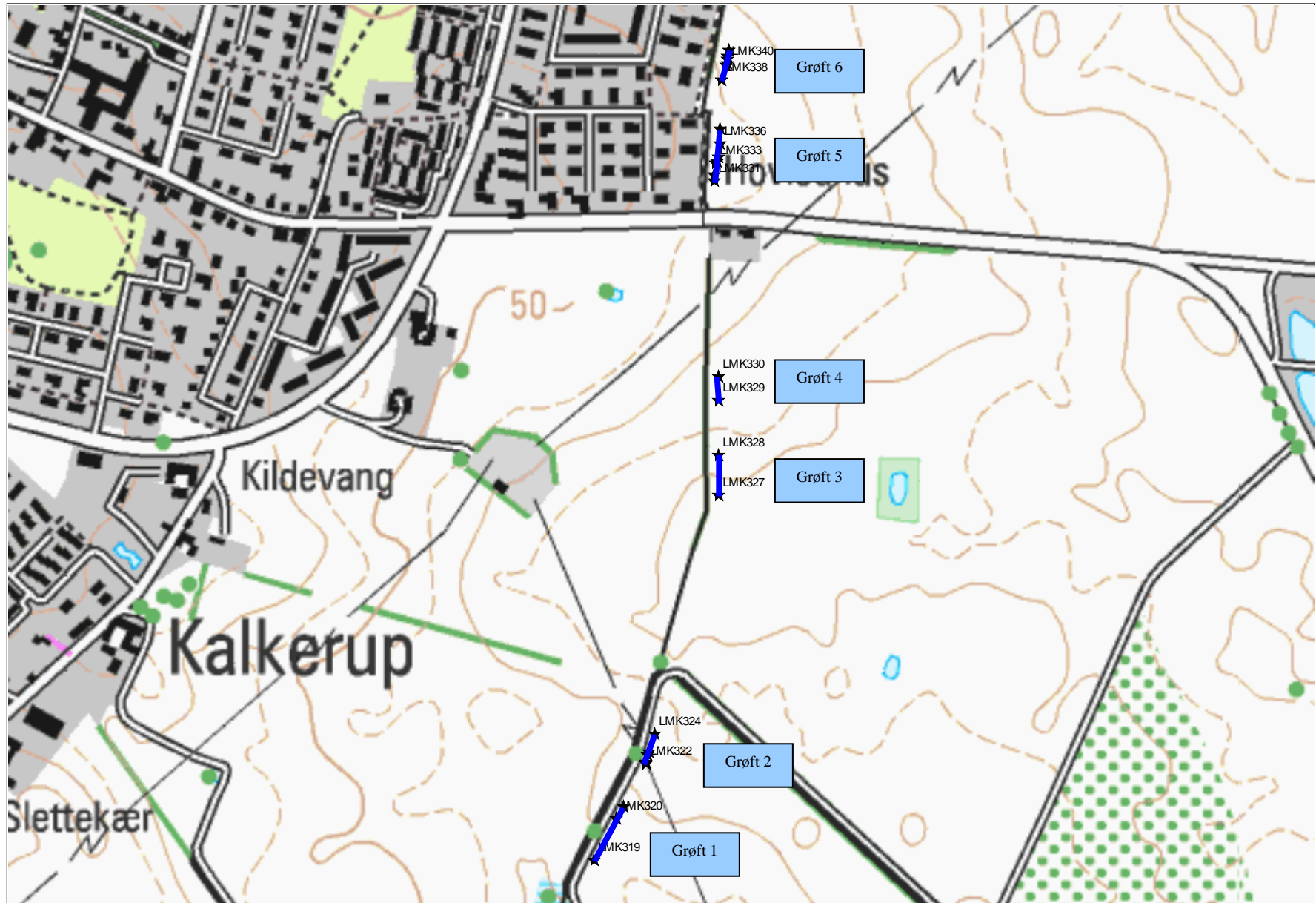
Undergrund: Gulbrunt ler.

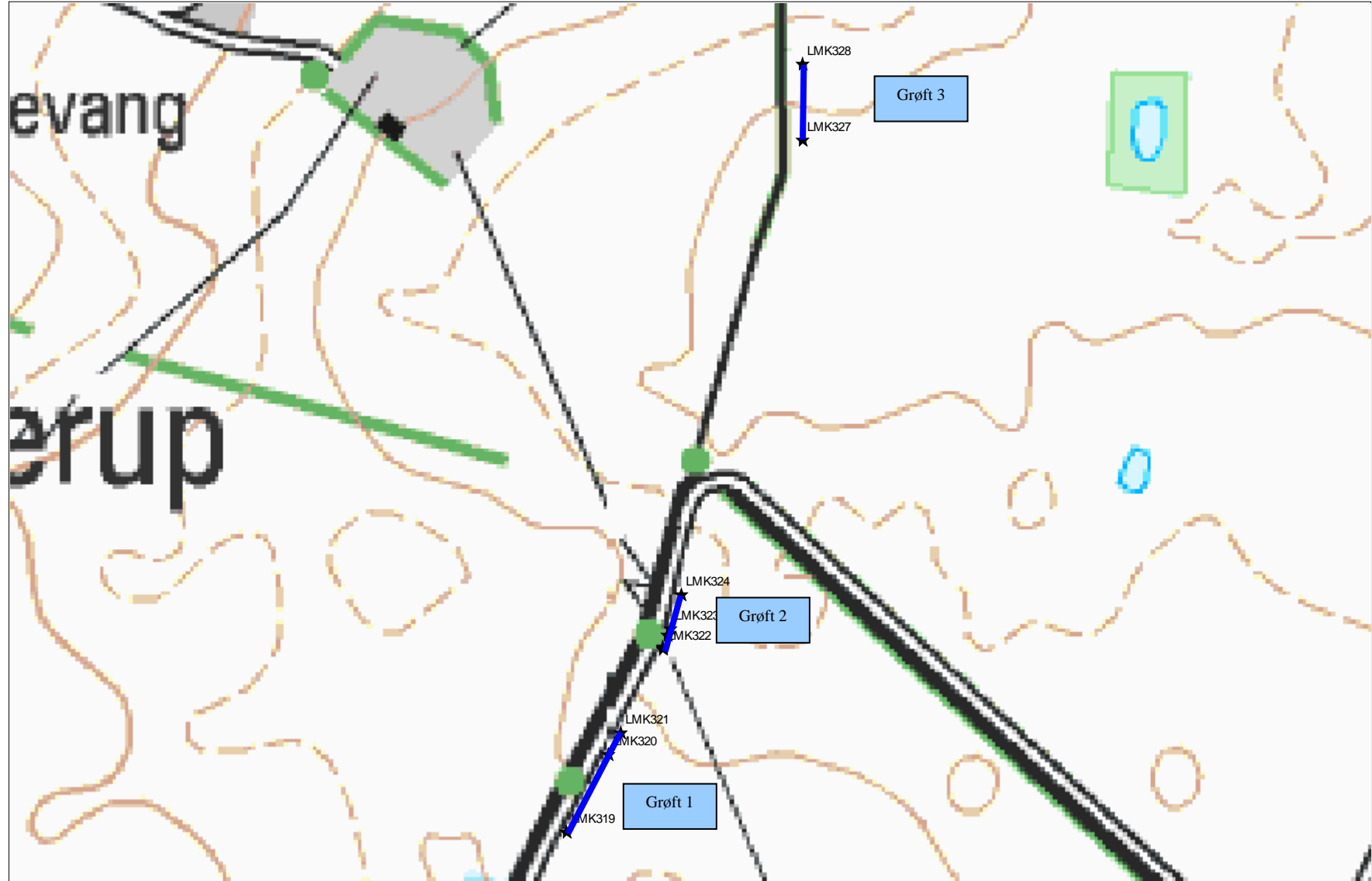
LMK 342

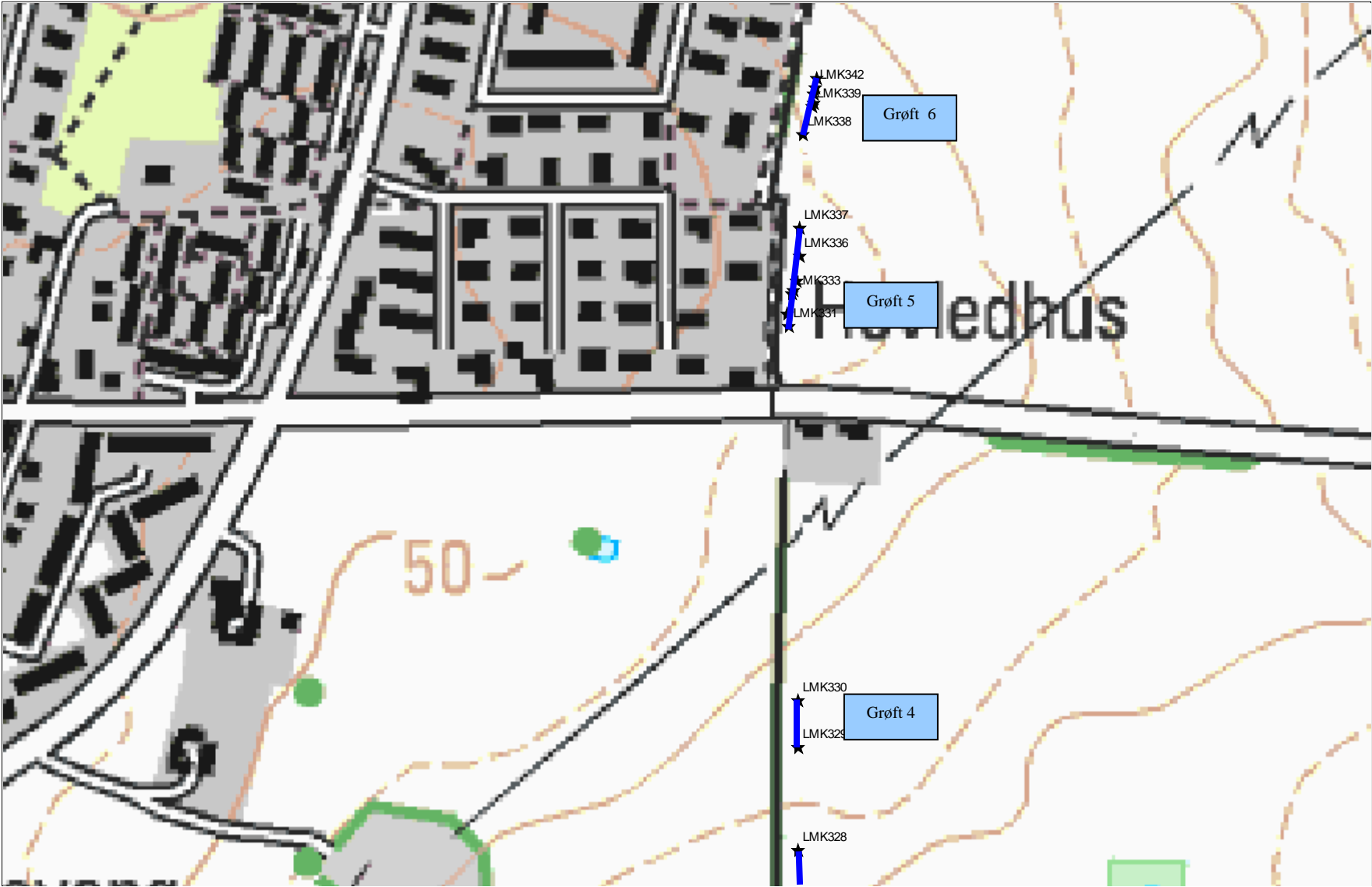
NÆM 2006:144

Holmegaard Vest

LMK343

LMK342

LMK341

LMK339

Grøft 6

LMK338

LMK337

LMK336

LMK335

LMK333

LMK332

LMK331

Grøft 5

LMK335

LMK333

LMK332

LMK331

Grøft 5

LMK335

LMK333

LMK332

LMK331

Grøft 5